

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHIERE

27 februarie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în următoarea componență:

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Roic-Botezatu Lilia

a judecat cererea de revizuire declarată împotriva sentinței Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012, deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013 și a deciziei Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014, de către avocatul Chiriac Nicolae, în numele condamnatei

Tristan Tatiana Xxxxx, *născută la xxxxx, originară din xxxxx și domiciliată în xxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei: 15.09.2023– 27.02.2024.

Asupra cererii de revizuire, completul de judecată

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Cimișlia din 20 iulie 2012, Tristan Tatiana a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică, pe un termen de 3 ani.

Tristan Tatiana a fost absolvită de pedeapsa principală stabilită, în temeiul art. 5 al Legii privind amnistia în legătură cu declararea anului 2008, An al Tineretului.

Acțiunea civilă a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut că, Tristan Tatiana în perioada anilor 2003-2007, deținând funcția de primar al xxxxx prin exces de putere, l-a angajat în baza dispoziției nr. 04 din 01 iulie 2003 în funcție de șofer al Primăriei pe Milcev Iurie, care a fost eliberat din serviciu la 30 aprilie 2007, în conformitate cu dispoziția nr. 05-c. În perioada nominalizată lui Milcev Iurie i s-a calculat salariul în sumă totală de 26 050 lei. De facto, Milcev Iurie nu a activat, dar suma de 26 050 lei a fost primită de Tristan Tatiana. În aceeași perioadă de la 01 iulie 2003 până la 30 aprilie 2007 pe numele lui Milcev Iurie au fost calculate contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de 7 056 lei, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală achitată de patron în sumă de 456 lei, concediale în sumă de 254 lei, indemnizații pentru incapacitatea temporară de lucru în sumă de 159 lei.

Tot Tristan Tatiana în temeiul dispoziției nr. 13 c din 01 iunie 2005 l-a angajat pe Cumpătă Mihail în funcția de director al Casei de Cultură din xxxxx și l-a eliberat la 12

decembrie 2006. În perioada 01 iunie 2005-12 decembrie 2006 pe numele lui Cumpătă Mihail, care n-a fost prezent la serviciu, s-a calculat salariul în sumă totală de 6845 lei – bani pe care i-a primit Tristan Tatiana, de asemenea pe perioada 01 iunie 2005-12 decembrie 2006 pe numele lui Cumpătă Mihail s-au calculat contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii în sumă de 1798 lei, prima de asigurare obligatorie de asistență medicală achitată de patron în sumă de 136 lei; la 01 august 2006 Tristan Tatiana a semnat contractul de muncă nr. 4 cu Cumpătă Mihail privind executarea lucrărilor de reparație la gimnaziul din xxxxx, pentru care din bugetul primăriei xxxxx s-a calculat suma de 3890 lei, însă serviciile de reparație n-au fost prestate, banii din casă au fost eliberați Tatianeii Tristan.

Tot Tristan Tatiana la 1 ianuarie 2004 a semnat contractul de arendă a mijlocului de transport de la Milcev Iurie – a automobilului de model „Moscvici – 412”, cu numărul de înmatriculare xxxxx, ce aparținea lui, care de fapt n-a fost arendat, a permis și a dispus eliberarea mijloacelor financiare pentru procurarea pieselor de schimb în sumă de 2313 lei și reparația automobilului în sumă de 3000 lei, iar banii au fost eliberați din casa Primăriei xxxxx nu lui Milcev Iurie, dar Tatianeii Tristan.

Tot Tristan Tatiana în perioada anilor 2005-2007 a efectuat convorbiri telefonice în scop personal în sumă de 3194 lei, astfel Tristan Tatiana a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, prejudiciind bugetul local în sumă totală de 54616 lei.

Astfel, prin acțiunile sale Tristan Tatiana a cauzat intereselor publice daune în proporții considerabile, iar bugetului local i-a fost pricinuit un prejudiciu în sumă de 54616 lei.

Aceste acțiuni ale inculpatei au fost încadrate de către prima instanță în baza art. 328 alin. (2) lit. b) Cod penal – *excesul de putere, săvârșit de o persoană cu funcție de demnitate publică, adică comiterea unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă acestea au cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.*

3. Nefiind de acord cu sentința, au declarat apel procurorul-adjunct al Procurorului r. Cimișlia, Ruslan Donia și avocatul Găină Alexandru, în numele inculpatei.

3.1. Procurorul prin apelul declarat a solicitat casarea parțială a sentinței cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Tristan Tatiana să fie condamnată în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică pe un termen de 3 ani.

În argumentare apelului acuzarea a invocat că, prima instanță neîntemeiat a aplicat prevederile Legii nr. 188-XVI din 10 iulie 2008 privind amnistia în legătură cu declararea anului 2008, An al Tineretului, făcând referire doar la art. 5 al Legii nominalizate, fără a ține cont de prevederile art. 1, unde este specificat că procesul penal se încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare referitor la infracțiunea săvârșită pînă la adoptarea prezentei legi de către persoana în vîrstă de pînă la 21 de ani, femeia gravidă, precum și femeia cu copil în vîrstă de pînă la 8 ani. La fel, încetarea procesului penal conform art. 1 al Legii nominalizate are loc doar cu acordul scris al inculpatului, acord care în speță lipsește.

3.2. Avocatul Găină Alexandru în apelul declarat în numele inculpatei a solicitat casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare, invocând că, instanța de fond a adoptat o sentință ilegală, bazată pe aprecierea eronată și unilaterală a probelor, deoarece contrar prevederilor art. 8 alin. (3) și art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, s-a manifestat în favoarea acuzării, întemeindu-și concluziile pe presupuneri și declarațiile subiective ale martorilor.

4. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 14 decembrie 2012 a fost respins ca nefondat apelul procurorului și admis apelul avocatului, în numele inculpatei, din alte motive decât cele invocate, casată sentința cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care procesul penal în privința Tatianeii Tristan a fost încetat pe motiv că există circumstanțe care condiționează și exclud tragerea inculpatei la răspundere penală.

Acțiunea civilă înaintată a fost lăsată fără soluționare.

4.1. În motivarea soluției, instanța de apel a constatat, că inculpata a fost pusă sub o învinuire neclară, neconcretă și formală, de care nu te poți apăra, prin ce i s-a încălcat dreptul la apărare și la un proces echitabil, drept consfințit în art. 6 CEDO.

Totodată, instanța de apel a menționat că, la baza învinuirii înaintate a fost pus actul de revizie din 18 septembrie 2007 al Primăriei xxxxx privind elaborarea și executarea bugetului pe perioada anilor 2005-2006, care și constată prezența unui prejudiciu adus bugetului local al Primăriei, probă care a fost dobândită în afara procesului penal și la efectuarea căruia nu a avut acces Tristan Tatiana, iar alt document care ar confirma cele constatate prin actul respectiv în probatoriul pe caz nu există.

În consecință, s-a concluzionat asupra nulității ordonanței de punere sub învinuire, fapt care în opinia instanței de apel exclude tragerea la răspundere penală a inculpatei.

5. Împotriva deciziei recurs au declarat procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Radu Sâli și inculpata Tristan Tatiana.

5.1. Procurorul și-a întemeiat recursul pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, de către un alt complet de judecători, menționând că decizia nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția de încetare a procesului penal, acestea neregăsindu-se în speță. În continuare acuzatorul a specificat că, în actul de învinuire este menționat că, inculpata a comis infracțiunea incriminată definind funcția de primar. Statutul, activitatea, atribuțiile primarului sunt reglementate de Constituția R. Moldova, de Legea privind alesului local, Legea privind administrația publică locală. Astfel, a menționat că în speță nu poate fi reținut motivul despre o învinuire neclară și formală de care nu te poți apăra, iar inculpata nu a invocat niciodată că învinuirea înaintată nu-i este clară.

5.2. Inculpata și-a întemeiat recursul pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, solicitând casarea sentinței și a deciziei cu emiterea unei hotărâri de achitare, deoarece acțiunile sale nu au fost întrunite elementele infracțiunii incriminate, probele învinuirii fiind lovite de nulitate precum și faptul că instanța de apel nu i-a acordat posibilitatea exercitării dreptului său la apărare prin faptul că nu a examinat argumentele expuse în apelul său.

6. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 mai 2013 au fost admise recursurile, casată decizia și dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

6.1. În argumentarea soluției adoptate, instanța de recurs a menționat că, în speță lipsesc careva circumstanțe prevăzute de art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, iar instanța de apel pripit a ajuns la concluzia necesității încetării procesului penal, fiind necesar în urma verificării probelor conform art. 100 – 101 Cod de procedură penală să se pronunțe cu o soluție, în dependență de caz, de condamnare ori de achitare.

Totodată, instanța de recurs a conchis că, la examinarea prezentei cauze penale instanța de apel nu a respectat prevederile art. 414 Cod de procedură penală și a admis erori care au afectat aspectul de drept al cauzei.

7. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013, a fost respins ca nefondat apelul avocatului, în numele inculpatei, și admis apelul acuzatorului de stat, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care, Tristan Tatiana a fost condamnată în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de demnitate publică pe un termen 3 ani.

Au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței.

7.1. Rejudecând cauza, instanța de apel a constatat că, prima instanță la pronunțarea sentinței a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele în mod obiectiv circumstanțele cauzei și a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, inclusiv și în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, corect ajungând la concluzia privind vinovăția inculpatei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal.

Instanța de apel a menționat că, argumentele acuzatorului de stat expuse în apel sunt întemeiate, invocând că în speță nu sunt întrunite condițiile prevăzute la art. 5 al Legii privind amnistia în legătură cu declararea anului 2008 an al Tineretului, iar instanța de fond eronat a aplicat în privința inculpatei prevederile Legii nominalizate.

Totodată, instanța de apel a conchis că, motivele invocate de avocat în apelul declarat în numele inculpatei sunt neîntemeiate, deoarece urmărirea penală și cercetarea judecătorească s-au desfășurat cu respectarea procedurii prevăzute de lege și respectiv nu au fost constatate încălcări care atrag nulitatea actelor procedurale efectuate.

Mai mult ca atât că, cumulul de probe prezentate în sprijinul învinuirii, administrate și apreciate de instanța de fond - relevante în cuprinsul sentinței, verificate în ședința instanței de apel, dovedesc cu certitudine săvârșirea de către Tristan Tatiana a infracțiunii incriminate.

7.2. Opinie separată a expus judecătorul Furdui Sergiu propunând soluția de respingere apelului procurorului și de admitere a apelului inculpatei, în sensul celor declarate.

8. Recurs a declarat avocatul Găină Alexandru, în numele inculpatei, care invocând temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, a solicitat casarea deciziei, cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare a lui Tristan Tatiana.

9. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014, s-a dispus inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

9.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de recurs a apreciat că, concluzia instanțelor de fond și de apel privind vinovăția lui Tristan Tatiana de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, este corectă și întemeiată, bazată pe cumulul de probe administrate, amplu analizate și just apreciate, iar pedeapsa i-a fost stabilită în strictă conformitate cu prevederile art. 7, 61 și 75 Cod penal.

Totodată, instanța de recurs, sub aspect doctrinar, a concluzionat că în acțiunile ce i se incriminează lui Tristan Tatiana se regăsesc, elementele laturii obiective ale componenței de infracțiune prevăzute la art. 328 alin. (2) lit. b) Cod penal – *excesul de putere, săvârșit de o persoană cu funcție de demnitate publică, adică comiterea unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă acestea au cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*, și anume: **depășirea limitelor și drepturilor acordate prin lege**, se dovedește prin emiterea dispozițiilor nr. 04 din 01 iulie 2003 și nr. 13-c din 01 iulie 2005, privind angajarea la serviciu în calitate de șofer a lui Milcev Iurie și respectiv, director al Casei de Cultură a lui Cumpătă Mihail, precum și contractul de arendă a automobilului de model Moscvici (f.d.132,146, vol. III, 172 vol. I), iar **urmările prejudiciabile** s-au manifestat prin aceea, că inculpata, cunoscând cu certitudine că Milcev Iurie și Cumpătă Mihail pe perioada angajării nu au activat în funcțiile date, primea ilegal salariul și contribuțiile de asigurări sociale de stat, care erau calculate pe numele acestora din contabilitatea Primăriei, fapt confirmat prin dispozițiile de plată a Primăriei pe perioada august 2004 – martie 2007.

Astfel, instanța de recurs a conchis că, în speța discutată există legătura de cauzalitate dintre fapta de exces de putere, care s-a realizat prin emiterea dispozițiilor nr. 04 din 01 iulie 2003 și nr. 13-c din 01 iulie 2005 privind angajarea la serviciu a lui Milcev Iurie și Cumpătă Mihail, precum și întocmirea contractului de arendă a automobilului și urmările prejudiciabile, care au fost exprimate prin achitarea de către Primărie a sumei de 51422 lei cu titlu de salariu pe numele persoanelor sus indicate, precum și plata pentru arenda automobilului, care de fapt nu a fost arendat, procurarea pieselor și reparația acestuia.

Latura subiectivă a infracțiunii date fiind caracterizată prin vinovăția Tatianeii Tristan în formă de intenție directă, scopul urmărit de aceasta fiind interesul material.

Referitor la solicitările avocatului de a nu fi considerat ca probă, raportul de expertiză grafologică nr. 511 din 03 martie 2008, instanța de recurs le-a considerat ca irelevante și au fost respinse, deoarece acest act a fost efectuat cu respectarea tuturor prevederilor legii procesual penale, iar faptul că recurentul nu este de acord cu concluziile acestuia și a solicitat efectuarea unei contraexpertize, care nu a putut fi executată din motiv că actele în original (dispozițiile de plată a Primăriei pe perioada august 2004 – martie 2007) au fost pierdute, nu indică la faptul că raportul dat de expertiză nu poate fi pus la baza hotărârilor de condamnare.

La fel, instanța de recurs a remarcat că recursul repetă textul apelului și argumentele expuse de recurent au fost anterior invocate în apel, și analizând decizia instanței de apel, s-a constatat că aceasta a oferit răspunsuri la toate motivele apelului declarat. În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată.

10. Criticând decizia pentru netemeinicie recurs în anulare a declarat avocatul Ulianoschi Gheorghe, în numele condamnatei Tristan Tatiana, prin care a solicitat casarea deciziei și pronunțarea unei noi hotărâri de achitare a lui Tristan Tatiana, din motivul că fapta nu întrunește elementele infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal în vigoare la 03 februarie 2012.

În susținerea solicitării sale, apărătorul a invocat încălcarea dreptului garantat de art.6 § 1 coroborat cu art. 7§1 din CoEDO, art. 3 alin. (2), art. 10 alin. (1) Codul penal, fiindcă procurorul prin ordonanța din 23 martie 2011 a pus-o sub învinuire pe Tristan Tatiana pentru faptele, care rezumativ constau din aceea că ea ca primar al xxxxx, fiind persoană cu funcție de răspundere în perioada anilor 2003-2007 a depășit în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate ei prin lege, cauzând daune în proporții considerabile intereselor publice, prejudiciind astfel bugetul local în sumă totală de 54 616 lei.

Aceste acțiuni ale au fost calificate în baza art. 328 alin.(3) lit. b) Cod penal (în vigoare la momentul săvârșirii faptei imputate și punerii sub învinuire) – *exces de putere săvârșit de către o persoană cu înaltă funcție de răspundere*.

Tot la 23 martie 2011 procurorul a întocmit rechizitoriul și a trimis cauza pentru judecare în prima instanță.

În timpul judecării cauzei, Parlamentul prin Legea nr. 245 din 02 decembrie 2011 în vigoare de la 03 februarie 2012 a modificat conținutul dispozițiilor art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, prin înlocuirea expresiei „*săvârșite de o persoană cu înaltă funcție de răspundere*” cu expresia „*săvârșite de o persoană cu funcție de demnitate publică*”.

Din analiza dispozițiilor art. 328 alin. (3) lit. b) Codul penal (în redacția Legii nr. 245 din 2 decembrie 2011 în vigoare de la 03 februarie 2012) direct rezultă că persoana care anterior a avut statut de persoană cu înaltă funcție de răspundere poate fi subiect al infracțiunii prevăzute de legea nouă, doar cu condiția că statutul ei de persoană cu înaltă funcție de răspundere, avut anterior, întrunește condițiile de persoană cu funcție de demnitate publică prevăzute de legea penală nouă. Dacă această persoană nu întrunește condițiile de persoană cu funcție de demnitate publică ea nu poate fi subiect al infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal (în redacția Legii nr. 245 din 02 decembrie 2011 în vigoare de la 03 februarie 2012).

Astfel, deoarece aplicarea legii penale noi, faptelor care au fost săvârșite pînă la intrarea în vigoare a ei și care nu întrunesc elementele componentei infracțiunii conform legii noi, ar însemna o aplicare extensivă defavorabilă acuzatului a acestei legi interzisă de art. 3 alin. (2) Cod penal și art. 7§1 CoEDO.

În prezenta cauză penală, procurorul, considerînd că înțelesul noțiunii de „*persoană cu înaltă funcție de răspundere*” este identic cu înțelesul noțiunii de „*persoană cu funcție de demnitate publică*”, prin ordonanța din 28 iunie 2012 a concretizat învinuirea înaintată Tatianei Tristan în baza art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal – *exces de putere săvârșit de o persoană cu funcție de demnitate publică*.

Prin urmare, Tristan Tatiana ilegal a fost pusă sub învinuire și condamnată pentru infracțiunea prevăzută de art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal (în redacția Legii nr. 245 din 02 decembrie 2011 în vigoare de la 03 februarie 2012), deoarece faptele imputate ei au fost săvârșite pînă la data intrării în vigoare a noii legi, iar conform art. 123 alin. (3) Cod penal (în redacția Legii nr. 245 din 02 decembrie 2011 în vigoare de la 03

februarie 2012) primarul nu este considerat ca o persoană cu funcție de demnitate publică.

11. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 decembrie 2015, a fost respins ca inadmisibil recursul în anulare și menținută decizia Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014.

11.1 În motivarea deciziei, instanța de recurs în anulare a indicat, că prin persoană cu funcție de demnitate publică, în sensul art. 123 alin. (3) Cod penal (în redacția Legii nr. 245 din 02 decembrie 2011 în vigoare de la 03 februarie 2012) se înțelege persoana a cărei numire sau alegere este reglementată de Constituția R. Moldova, sau care este investită în funcție prin numire sau alegere, de către Parlament, Președintele R. Moldova sau Guvern, în condițiile legii.

În conformitate cu art. 112 alin. (2), (3) din Constituția R. Moldova primarii și consiliile locale activează, în condițiile legii, ca autorități administrative autonome, iar modul de alegere al primarilor și consiliilor locale, precum și atribuțiile lor, sunt stabilite de lege.

Prin Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr. 199 din 16.07.2010, este stabilit modul de alegere al primarilor, precum și atribuțiile acestora.

Astfel potrivit art. 2 alin. (2) al Legii nominalizate funcția de demnitate publică este o funcție publică ce se ocupă prin mandat obținut direct, în urma alegerilor, sau indirect, prin numire în condițiile legii.

Generalizând cele menționate mai sus, instanța de recurs în anulare a conchis că, primarul îndeplinește condițiile prevăzute de art. 123 alin. (3) Cod penal (în redacția Legii nr. 245 din 02 decembrie 2011 în vigoare de la 03 februarie 2012) și este persoană cu funcție de demnitate publică, or numirea primarului în funcție, precum și expunerea funcției sale se regăsește în art. 112 din Constituția R. Moldova. La fel această funcție se regăsește și în anexa la Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică.

Totodată, instanța de recurs în anulare a ținut să menționeze că, nu toate persoanele din lista anexată la Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcție de demnitate publică sunt numite în funcții în baza Constituției, acestea fiind numite în baza legii, sintagmă prevăzută de art. 123 alin. (3) Cod penal (în redacția Legii nr. 245 din 02 decembrie 2011 în vigoare de la 03 februarie 2012).

Altfel spus, calitatea primarului ca subiect al infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) Cod penal, nu s-a schimbat după modificările operate la art. 123 alin. (3) Cod penal (în redacția Legii nr. 245 din 02 decembrie 2011 în vigoare de la 03 februarie 2012), or modul de numire în funcție al acestuia a rămas același ca și pînă la modificările sus menționate.

Nici condamnată, nici apărătorii acesteia atît în instanța de fond, cît și pe căile ordinare de atac nu au invocat argumentul dat, fiind contestată de apărare doar aprecierea probelor.

Cât privește alegațiile referitoare la faptul că din Hotărîrea CSJ nr. 11 din 22 decembrie 2014 „Cu privire la aplicarea legislației în referitoare la răspunderea penală pentru infracțiuni de corupție” rezultă că primarul nu este persoană cu funcție de demnitate publică, instanța de recurs în anulare a indicat că, în conformitate cu prevederile art. 16 al Legii cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 789 din 26 martie

1996 și art. 7 alin. (7) Cod de procedură penală, Hotărârile explicative ale Plenului Curții Supreme de Justiție au caracter de recomandare pentru instanțele judecătorești, fiind adoptate ca un mecanism intern de uniformizare a practicii judiciare și urmează a fi aplicate din momentul adoptării și publicării acestora.

Prin urmare, ținând cont de faptul că, Hotărârea explicativă a Plenului CSJ la care face trimitere recurentul a fost adoptată la 22 decembrie 2014, instanța de recurs în anulare a menționat, că aceasta ar fi temei de modificare și uniformizare a practicii judiciare pe viitor de la momentul adoptării acesteia, pe când decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție prin care recursul ordinar declarat de avocat, în numele inculpatei, a fost declarat inadmisibil ca fiind vădit neîntemeiat a fost adoptată la 30 iulie 2014.

La fel, fapta comisă de Tristan Tatiana, atât la momentul comiterii, cât și la 30 iulie 2014 (*dată la au fost epuizate căile ordinare de atac*), prevedea răspunderea penală pentru exces de putere.

12. Recurs în anulare a declarat avocatul Ulianoschi Gheorghe, în numele condamnatei, solicitând casarea tuturor hotărârilor adoptate pe caz și pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Tristan Tatiana să fie achitată.

În motivarea cererii, titularul a invocat temeiului prevăzut de art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, în scopul soluționării amiabile a acestei cauze și evitării posibilei condamnări de către CtEDO a Republicii Moldova, reiterând argumentele de recurs în anulare arătate anterior (*a se vedea pct. 10 a prezentei hotărâri*) suplimentar motivând că prin scrisoarea din 12 iunie 2019, CtEDO a informat avocatul reclamantei că, Președintele Secției a Doua căreia i s-a repartizat cauza, la 04 iunie 2019 a decis să informeze Guvernul RM despre o parte a cererii depuse de către Tristan Tatiana, anexând la ea obiectul cauzei și întrebarea adresată părților.

13. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 07 mai 2020, a fost respins ca inadmisibil recursul în anulare și menținute deciziile Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014 și 10 decembrie 2015.

13.1. Instanța de recurs în anulare, asupra cererii depuse de avocat, în numele condamnate, a statuat că în conformitate cu art. 452 Cod de procedură penală, condamnatul, precum și în numele lui, apărătorul, pot declara la Curtea Supremă de Justiție recurs în anulare împotriva hotărârii judecătorești irevocabile după epuizarea căilor ordinare de atac.

Potrivit art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Însă, conform art. 453 alin. (2) Cod de procedură penală, recursul în anulare este inadmisibil dacă nu se întemeiază pe temeiurile prevăzute în prezentul articol sau este declarat repetat.

Normele enunțate prescriu, astfel, clar și imperativ, că condamnatul personal sau prin apărător este în drept să declare doar o singură dată recurs în anulare, iar recursurile ulterioare vor fi repetate, adică lipsite de orice suport legal.

Conform Codului de procedură penală a R. Moldova, căile extraordinare de atac sunt realizate în procedura recursului în anulare, de revizuire a procesului penal, de revizuire a cauzei în urma pronunțării hotărârii de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cât și cea a recursului în interesul legii.

Astfel, potrivit art. 22 alin. (2) Cod de procedură penală, art. 4, Protocol nr.7 CoEDO, întru respectarea securității raporturilor juridice vizavi de toate părțile antrenate, hotărârea judecătorească definitivă împiedică continuarea procesului penal în privința aceleiași persoane pentru aceeași faptă, cu excepția cazurilor când fapte noi ori recent descoperite sau un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente au afectat hotărârea respectivă.

Conform art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, cât și a jurisprudenței naționale, viciu fundamental în cadrul procedurii precedente, care a afectat hotărârea pronunțată constituie încălcare esențială a drepturilor și libertăților garantate de Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale; fapte noi sunt date despre circumstanțele de care nu avea cunoștință organul de urmărire penală la data adoptării ordonanței atacate și care nici nu puteau fi cunoscute la acea dată. Noi trebuie să fie probele administrate în cadrul cercetării altor cauze, și nu mijloacele de probă prin care se administrează probe deja cunoscute în cauza respective; fapte recent descoperite reprezintă faptele care existau la data adoptării ordonanței atacate, însă nu au putut fi descoperite. Atitudinea unei părți care, cunoscând un fapt sau o împrejurare ce îi era favorabilă, a preferat să păstreze tăcerea nu poate justifica mențiunea unei erori judiciare și nu poate constitui un obstacol la admiterea reluării urmăririi penale dacă prin alte mijloace de probă asemenea împrejurări nu au putut fi descoperite la acel moment.

Conform art. 453 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pot fi atacate cu recurs în anulare în scopul reparării erorilor de drept comise la judecarea cauzei, doar în cazul în care un viciu fundamental în cadrul procedurii precedente a afectat hotărârea atacată, inclusiv când Curtea Europeană a Drepturilor Omului informează Guvernul Republicii Moldova despre depunerea cererii.

Potrivit art. 454 alin. (2) Cod de procedură penală, recursul în anulare poate fi declarat în termen de 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești sau, în cazul în care cererea a fost comunicată Guvernului Republicii Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, de la data comunicării ei.

Conform art. 458 alin. (1), (3) pct. 1) și 2) Cod de procedură penală, hotărârile judecătorești irevocabile pot fi supuse revizuirii cu privire la latura penală, în cazurile în care s-a constatat, prin sentință penală irevocabilă, comiterea unei infracțiuni în timpul urmăririi penale sau în legătură cu judecarea cauzei, s-au stabilit alte circumstanțe de care instanța nu a avut cunoștință la emiterea hotărârii și care, independent sau împreună cu circumstanțele stabilite anterior, dovedesc că cel condamnat este nevinovat.

Potrivit art. 464 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile irevocabile pronunțate în cauzele în care Curtea Europeană a Drepturilor Omului a constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale omului ori a dispus scoaterea cauzei de pe rol ca urmare a soluționării amiabile a litigiului dintre stat și reclamanți pot fi supuse revizuirii dacă cel puțin una dintre consecințele grave ale încălcării

Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a protocoalelor adiționale la aceasta continuă să se producă și nu poate fi remediată decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Prescripțiile enunțate denotă, astfel, că în cazul unui viciu fundamental, acțiunea propriu-zisă de informare a Guvernului R. Moldova de către CtEDO neconstituind în sine un viciu fundamental (art. 453 alin. (1), art. 6. pct. 44) CPP), hotărârile irevocabile pot fi atacate doar cu recurs în anulare și doar: a) în termen de 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești; b) sau în termen de 6 luni de la data comunicării cererii Guvernului R. Moldova de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, dar când nu s-a recurs la prima situație procedurală.

Ori, soluționarea de către Curtea Supremă de Justiție a recursului în anulare declarat în termen de 6 luni de la data rămânerii irevocabile a hotărârii judecătorești, atestă realizarea deja de către condamnat a dreptului la respectiva cale extraordinară de atac, deci, recursurile în anulare declarate ulterior, inclusiv cel depus în termen de 6 luni de la data comunicării cererii Guvernului R. Moldova de către CtEDO, vor fi repetate și inadmisibile, întru respectarea securității raporturilor juridice și a principiului non bis in idem.

Prin urmare, dat fiind, că recursul în anulare de pe rol este repetat, cel precedent fiind depus la 23 februarie 2015, el urmează a fi respins ca inadmisibil.

13.2. Opinie separată a expus judecătorul Timofti Vladimir propunând soluția de admitere a recursului în anulare, casarea totală a deciziilor Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014 și 10 decembrie 2015 cu dispunerea rejudecării cauzei penale la etapa admisibilității în procedura recursului ordinar la Curtea Supremă de Justiție.

14. Cerere de revizuire, în numele condamnatei Tristan Tatiana, depune avocatul Chiriac Nicolae, cu solicitarea de admitere a cererii, casarea tuturor hotărârilor adoptate pe caz, motivând că prin hotărârea CtEDO din 04 iulie 2023, definitivă la 04 octombrie 2023, cererea 13451/15, s-a constatat că a avut loc încălcarea art. 7 §1 CoEDO, cauzată de interpretarea eronată a legii și de nemotivarea hotărârii de condamnare, prin neexpunere asupra celei mai importante întrebări și anume că Tristan Tatiana nu este subiectul infracțiunii reținute în seama ei.

Totodată, titularul cererii de revizuire solicită suspendarea executării pedepsei privative de libertate și a măsurii preventive stabilite prin decizia Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013.

15. Judecând cererea de revizuire, completul de judecată conchide că aceasta urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Art. 458 alin. (3) pct. 6) Cod de procedură penală stipulează că, revizuirea poate fi cerută în cazul în care Curtea europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, sau Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale, care poate fi remediată, total sau parțial, prin casarea hotărârii atacate.

În conformitate cu art. 459 alin. (4) Cod de procedură penală, revizuirea în temeiul art. 458 alin. (3) pct. 5) poate fi cerută oricând de la informarea Guvernului până la pronunțarea hotărârii definitive de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Potrivit art. 460 alin. (4) Cod de procedură penală, cererile de revizuire depuse în temeiul art. 458 alin. (3) pct. 5) și 6) sunt de competența Curții Supreme de Justiție.

În temeiul art. 462 alin. (1) lit. b) Cod de procedură penală, după ce examinează cererea de revizuire considerată admisibilă, instanța emite o încheiere privind admiterea cererii de revizuire, casarea hotărârii supuse revizuirii și reluarea examinării cauzei de către instanța competentă.

Examinând cererea de revizuire prin prisma dispozițiilor legale menționate, completul de judecată consideră cazul dat de revizuire ca fiind dublu condiționat, ce presupune a) existența unei hotărâri definitive a CtEDO, prin care sa constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale persoanei și b) consecințele grave ale încălcării CoEDO continue să se producă și să nu poată fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Având în vedere cele menționate, completul de judecată constată că cererea de revizuire este formulată în numele persoanei cu privire la care CtEDO s-a pronunțat, existând o hotărâre prin care aceasta a constatat o încălcare a unui drept.

În sensul vizat se atestă că, în cauza *Tristan Tatiana versus Republica Moldova*, a fost constatată încălcarea art. 7 § 1 CoEDO sub aspect procedural, și anume, în § 54-76 s-a notat că, *„Revenind la prezenta cauză, Curtea observă că instanțele naționale au aplicat dispozițiile unei legi penale care au intrat în vigoare după producerea evenimentelor. Ea notează că reclamanta a fost condamnată pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal, în noua sa versiune, și că singura diferență dintre textul noii versiuni și cel al vechii versiuni constă în expresiile utilizate pentru a desemna subiectul infracțiunii, pedepsele aplicate fiind identice (paragrafele 26 și 27 de mai sus).*

Curtea notează, în principal, că legea penală anterioară, în vigoare la momentul evenimentelor, folosea expresia „persoană cu funcție de răspundere”, definind-o ca fiind o persoană care a ocupat funcția respectivă printr-o metodă de numire sau alegere reglementată de Constituția Republicii Moldova și legile organice (a se vedea art. 328 alin. (3) lit. b) coroborat cu art. 123 alin. (2) din Codul penal, paragraful 26 de mai sus). Ea notează că părțile nu dispută faptul că reclamanta, în calitate de primar, se încadra în această definiție. Ea observă că, de fapt, în conformitate cu art. 112 din Constituția Republicii Moldova, metoda de alegere a primarilor trebuie să fie stabilită prin lege și că Codul electoral, care are statut de lege organică, reglementează în detaliu alegerea primarilor (paragrafele 24 și 25 de mai sus).

*În continuare, Curtea observă că noua lege penală, care a intrat în vigoare în timpul examinării cauzei și în baza căreia reclamanta a fost condamnată, utiliza expresia „**persoană cu funcție de demnitate publică**” (a se vedea art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal modificat, citat la paragraful 27 mai sus). În principal, ea notează că **definiția acestei noțiuni** (a se vedea art. 123 alin. (3) din Codul penal modificat, citat la paragraful 27 de mai sus) **era diferită de cea care corespundea expresiei „persoană cu funcție de răspundere”**. Curtea observă că, spre deosebire de vechea definiție, noua definiție nu face nicio referire la legile organice ca norme care ar putea reglementa metoda de alegere prin vot a persoanelor vizate de această definiție. În același timp, ea constată că noua definiție stabilește două categorii de persoane care pot fi calificate ca deținând funcția de demnitate publică, și anume, pe de o parte, persoanele alese în funcție în cadrul unui sistem de vot reglementat de Constituție și, pe de altă parte, persoanele numite în funcție de către Parlament, Președintele Republicii sau Guvern. Curtea observă că, în timpul examinării cauzei, reclamanta a*

susținut, în principal, că ea nu îndeplinea criteriile stabilite în noua definiție, ceea ce constituia o interpretare restrictivă a noilor dispoziții penale.

Totodată, Curtea notează că în decizia sa din 11 noiembrie 2013 (paragraful 15 de mai sus), Curtea de Apel Chișinău a constatat că noua formulare care definea subiectul infracțiunii o înlocuia pe cea veche și că ambele versiuni erau echivalente. Prin urmare, Curtea de Apel Chișinău a aplicat o interpretare extensivă, care presupunea că primarii intrau în sfera de aplicare a noii definiții.

În conformitate cu jurisprudența sa, Curtea trebuie să verifice dacă această interpretare dată de către Curtea de Apel Chișinău în cauza reclamantei, confirmată ulterior de către Curtea Supremă de Justiție (paragraful 17 de mai sus), corespundea unei linii jurisprudențiale perceptibile sau dacă aplicarea sa extensivă a fost, totuși, în concordanță cu substanța infracțiunii și, prin urmare, a fost previzibilă în mod rezonabil (paragraful 51 de mai sus).

Curtea ia act de argumentul Guvernului, potrivit căruia aplicabilitatea noilor prevederi penale în cazul primarilor era o chestiune fără precedent și nu exista o jurisprudență anterioară în această privință. De asemenea, ea notează că nici reclamanta nu a contestat respectivul aspect. În acest context, Curtea amintește că absența unor precedente jurisprudențiale similare nu este în sine decisivă pentru a aprecia previzibilitatea interpretării adoptate de către Curtea de Apel în prezenta cauză (a se compara cu K.A. și A.D. v. Belgia, nr. 42758/98 și 45558/99, § 55, 17 februarie 2005, și Soros v. Franța, nr. 50425/06, § 58, 6 octombrie 2011). Chiar dacă această interpretare ar fi fost făcută pentru prima dată de către o instanță națională, Curtea trebuie să verifice dacă în prezenta cauză abordarea Curții de Apel Chișinău a fost în concordanță cu substanța infracțiunii imputate reclamantei (paragraful 50 de mai sus și Parmaksi Bakir, pre-citată, § 67). În acest sens, Curtea reamintește că trebuie să verifice dacă interpretarea în cauză a fost în conformitate cu textul dispoziției din legea penală citată aplicat în contextul său și dacă a fost rezonabilă (a se vedea Jorgic, pre-citată, § 105).

Curtea observă că nici instanțele naționale și nici părțile din fața sa nu au abordat chestiunea cu privire la motivele care au determinat legiuitorul moldovean să modifice formularea dispozițiilor penale relevante în prezenta cauză. Cu toate acestea, el a modificat conținutul art. 123 din Codul penal, făcând o distincție între vechea definiție a „persoanei cu funcție de răspundere” și noua definiție a „persoanei cu funcție de demnitate publică”. Într-adevăr, Curtea subliniază că, spre deosebire de vechea definiție, care includea o singură categorie de persoane (paragraful 55 de mai sus), noua definiție stabilește două categorii și, de asemenea, nu mai face referire la legile organice ca norme care ar putea reglementa modalitatea de vot a persoanelor care intră în sfera sa de aplicare (paragraful 56 de mai sus).

Prin urmare, Curtea constată că, spre deosebire de legiuitor, Curtea de Apel Chișinău, în cauza reclamantei, nu a făcut o distincție între cele două definiții menționate. Mai mult, ea notează că din materialele cauzei, așa cum i-au fost prezentate, nu rezultă că la acel moment existau alte elemente care să indice în direcția interpretării adoptate de către instanța de apel, de care Curtea ar putea ține cont pentru scopurile analizei sale (a se vedea, a contrario, K.A. și A.D., pre-citată, § 59, și Alimugaj v. Albania, nr. 20134/05, §§ 158-60, 7 februarie 2012). În aceste condiții, Curtea consideră că faptul că instanțele naționale nu au făcut o distincție între aceste

două noțiuni, în situația în care legiuitorul face acest lucru, fără nicio justificare, nu poate fi considerat o interpretare conformă cu textul dispozițiilor în cauză. În plus, ea consideră că, prin această interpretare, Curtea de Apel a introdus o incertitudine suplimentară, în timp ce sarcina sa era de a elimina ambiguitățile din dispozițiile penale relevante în prezenta cauză (Zaja v. Croația, nr. 37462/09, § 105, 4 octombrie 2016).

De asemenea, Curtea observă că noua definiție de „persoană cu funcție de demnitate publică” a delimitat cercul de subiecți susceptibili de a fi urmăriți penal pentru infracțiunea de care a fost acuzată reclamanta. Prin urmare, ea era un element constitutiv al acestei infracțiuni și revenea instanțelor naționale să dea dovadă de o diligență deosebită pentru a clarifica domeniul de aplicare al acesteia (paragraful 51 în fine de mai sus). Cu toate acestea, Curtea consideră că respectiva cerință nu a fost îndeplinită în prezenta cauză, deoarece Curtea de Apel Chișinău nu a avut diligența de a explica de ce noua definiție era echivalentă cu cea veche, deși formularea lor era substanțial diferită, și nu a răspuns în niciun fel la întrebarea dacă primarii, inclusiv reclamanta, se încadrau în vreuna dintre cele două categorii de persoane prevăzute de noua definiție.

De asemenea, Curtea observă că, după finalizarea procesului în privința reclamantei, dispozițiile respective au constituit obiect al altor interpretări judiciare. În primul rând, Curtea constată că, în hotărârile sale explicative, pronunțate în abstracto, Curtea Supremă de Justiție a dat o interpretare favorabilă reclamantei (paragrafele 32 și 33 de mai sus). Pe de altă parte, ea observă că aceeași instanță supremă, sesizată cu un recurs în anulare depus de către reclamantă, a dat o interpretare și mai diferită dispozițiilor relevante cauzei, care era defavorabilă reclamantei (paragraful 20 de mai sus).

În plus, Curtea consideră că această jurisprudență ulterioară reprezenta, de asemenea, o sursă de incertitudine. În principal, ea notează că interpretarea extensivă a colegiului Curții Supreme de Justiție care a examinat recursul în anulare s-a bazat pe definiția funcției de demnitate publică cuprinsă într-o normă din afara Codului penal, în timp ce acesta din urmă, în art. 123, prevedea deja noțiunea în cauză într-un mod diferit, fără a face trimitere la dispozițiile legii respective (a se vedea reiterarea principiilor relevante referitoare la „norma de trimitere” în paragraful 53 de mai sus). În plus, instanța de recurs în anulare pare să fi introdus o nouă dată de referință la aplicarea noilor dispoziții penale în cauză, și anume data adoptării primei hotărâri explicative a Curții Supreme de Justiție. Acest lucru ar implica faptul că dispozițiile respective puteau fi interpretate într-un anumit mod înainte de această dată și într-un alt mod după data respectivă, în pofida lipsei oricărei forțe obligatorii în dreptul intern a hotărârilor explicative ale Curții Supreme de Justiție (paragrafele 30, 31 și 34 de mai sus).

În orice caz, Curtea observă că, chiar dacă însăși jurisprudența ulterioară menționată mai sus este inconsecventă, ea nu reflectă neapărat interpretarea dată de către Curtea de Apel Chișinău în cadrul examinării procesului penal în privința reclamantei. Având în vedere circumstanțele particulare ale prezentei cauze, Curtea consideră că acest lucru este de natură să confirme lipsa de previzibilitate a acestei interpretări oferite de către Curtea de Apel Chișinău.

Cu referire la argumentul Guvernului, potrivit căruia reclamanta avea în orice caz statut de persoană publică, purtând răspundere penală pentru actele săvârșite în această calitate, Curtea accentuează că excesul de putere comis de către un funcționar public este o infracțiune care se pedepsește în baza unei alte prevederi din Codul penal, și anume art. 328 alin. (1), și că pedepsele aplicate pentru această infracțiune sunt considerabil mai blânde decât cele prevăzute la art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal (a se vedea paragraful 27 de mai sus). De asemenea, ea consideră că faptul că acțiunile reclamantei au fost calificate în baza unei alte prevederi penale nu are nicio influență asupra concluziilor la care a ajuns mai sus, și anume că, după intrarea în vigoare a noii legi penale, reclamanta nu ar fi putut prevedea în mod rezonabil că va fi urmărită și condamnată în baza art. 328 alin. (3) lit. b) din Codul penal.

Având în vedere cele expuse supra, Curtea consideră că, de fapt, constatările instanțelor naționale nu erau previzibile în mod rezonabil. Prin urmare, a existat o încălcare a Articolului 7 § 1 din Convenție.”.

Completul de judecată reține că, fiecare înaltă parte contractantă la Convenție are obligația, în temeiul art. 1 CoEDO de a recunoaște oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al Convenției și, în temeiul art. 46 §1 CoEDO, s-a angajat să se conformeze hotărârilor definitive ale instanței europene în litigiile la care ea este parte. Adică, interpretările Curții cuprinse în hotărârile sale, adoptate în privința Republicii Moldova, sunt obligatorii pentru instanțele judecătorești naționale. Mai mult, conform prevederilor alin. (8) art. 7 Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanțele de judecată.

Reieșind din sensul acestei norme, au caracter obligatoriu nu doar interpretările Curții cuprinse în hotărârile sale adoptate în privința Republicii Moldova, dar și cele adoptate în privința altor state.

Cel mai eficient mod de a repune persoana căreia i-a fost recunoscută încălcarea în situația sa inițială (*restitutio in integrum*) pentru Republica Moldova ca stat contractant și în conformitate cu prevederile legale în vigoare, este aplicarea căii de atac extraordinare, și anume, a procedurii de revizuire a cauzei la nivel național, prin care instanța își retractează propria hotărâre.

Astfel, luând în considerație forța obligatorie a hotărârii CtEDO, completul de judecată stabilește că decizia Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013 și deciziile Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014 și 10 decembrie 2015 sunt neîntemeiate. Or, potrivit jurisprudenței constante a CtEDO, expuse în cazurile aplicării art. 6 CoEDO, s-a conchis că în procedurile desfășurate în fața judecătorilor, înțelegerea condamnării se bazează, în principal, pe motivele indicate în deciziile luate (hotărârea CtEDO *Taxquet versus Belgia*), iar o hotărâre motivată demonstrează că părțile au fost auzite în cadrul procesului penal (hotărârea CtEDO *Suominen versus Finlanda*), la caz nefiind soluționată chestiunea dacă Tristan Tatiana este subiect a infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (3) lit. c) Cod penal, în redacția legii penale cu modificările survenite prin Legea 245 din 02 decembrie 2011, în vigoare din 03 februarie 2012, aceasta producând efecte juridice atât la momentul adoptării sentinței de condamnare cât și la data adoptării deciziilor instanței de apel și de recurs.

În aceste circumstanțe, ținând cont de hotărârea CtEDO din 04 iulie 2023, definitivă la 04 octombrie 2023, cererea 13451/15, în cauza Tristan Tatiana versus

Republica Moldova, și, că hotărârile atacate sunt afectate de erori de drept, care nu pot fi corectate în prezenta procedură, se impune soluția admiterii cererii de revizuire, cu casarea totală a deciziilor Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013 și a Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014 și 10 decembrie 2015 și dispunerea reluării examinării cauzei penale privind-o pe Tristan Tatiana de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Subsecvent, reieșind din faptul că decizia instanței de apel este desființată și că prin sentință inculpata a fost absolvită de pedeapsa principală (*închisoare pe un termen de 6 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis*), se dispune eliberarea Tatianei Tristan din arest preventiv, dacă a fost reținută în baza deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013 și dacă în privința acesteia nu este aplicată măsură preventivă sub formă de arest sau aceasta nu execută pedeapsă penală în baza altor hotărâri judecătorești, or, din oficiu, nu pot fi invocate motive pentru a deține persoana în continuare în arest preventiv.

La rejudecarea cauzei, instanța de judecată urmează să înlătore erorile de drept menționate în hotărârea CtEDO, să țină cont de circumstanțele expuse, să judece cauza în strictă conformitate cu legea și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

16. În conformitate cu art. 462 alin. (1) lit. b) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Admite cererea de revizuire declarată de către avocatul Chiriac Nicolae, în numele condamnatei Tristan Tatiana, casează total decizia Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013 și deciziile Curții Supreme de Justiție din 30 iulie 2014 și 10 decembrie 2015 și dispune reluarea examinării cauzei penale privind-o pe **Tristan Tatiana Xxxxx** de către Curtea de Apel Chișinău.

Tristan Tatiana Xxxxx urmează a fi eliberată imediat din penitenciar dacă a fost reținută în baza deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 noiembrie 2013 și dacă în privința acesteia nu este aplicată măsură preventivă sub formă de arest sau aceasta nu execută pedeapsă penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Încheierea se supune căilor de atac odată cu fondul cauzei.

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Roic-Botezatu Lilia